

Palmira Jaquetti com a col·lectora de cançons a la Vall d'Aran per a l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya

Carme Oriol Carazo
Universitat Rovira i Virgili
carme.oriol@urv.cat

RESUM

L'any 1925, Palmira Jaquetti, acompanyada per Maria Carbó, va dirigir la seva primera missió de recerca de cançons populars per encàrrec de l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya, l'important projecte finançat pel mecenes Rafael Patxot i Jubert en els anys vint i trenta del segle XX. La missió va començar a la Seu d'Urgell i, entre el 9 de juliol i el 3 de setembre de 1925, va recórrer molts pobles de l'Urgell, el Pallars, Andorra i la Vall d'Aran. A partir de la consulta de documentació inèdita, aquest treball estudia la tasca de recollida de cançons populars realitzada a la Vall d'Aran. Com a resultat d'aquesta missió es van poder recollir cinquanta-una cançons proporcionades per un total de setze cantaires aranesos.

PARAULES CLAU

Palmira Jaquetti; Maria Carbó; Vall d'Aran; cançó popular; folklore; català; occità; castellà

PALMIRA JAQUETTI AS A COLLECTOR OF SONGS FROM THE VALL D'ARAN FOR THE OBRA DEL CANÇONER POPULAR DE CATALUNYA

ABSTRACT

In 1925, Palmira Jaquetti, accompanied by Maria Carbó, embarked on her first mission to search for folk songs for the Obra del Cançoner Popular de Catalunya, the important project funded by the patron Rafael Patxot i Jubert in the 1920s and 1930s. The mission began in La Seu d'Urgell and, between July 9 and September 3, 1925, toured many towns in Urgell, Pallars, Andorra and the Vall d'Aran. The present study analyses unpublished documentation to uncover more about the work of collecting popular songs in the Vall d'Aran. As a result of the mission, Jaquetti collected fifty-two songs provided by a total of sixteen Aranese singers.

KEYWORDS

Palmira Jaquetti; Maria Carbó; Vall d'Aran; folk song; folklore; Catalan; Occitan; Spanish

REBUT: 6/09/2021 | ACCEPTAT: 29/10/2021

1. Introducció¹

Palmira Jaquetti i Isant (Barcelona 1895 – els Monjos 1963) va destacar en àmbits tan diversos com els de la poesia, el folklore, la música, la composició, la traducció, el dibuix i la docència. Amb motiu de la celebració de l'Any Palmira Jaquetti (2 de març de 2020 – 8 de maig de 2021), impulsat per la Direcció General de Cultura Popular i Associacionisme Cultural del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya per commemorar els 125 anys del seu naixement, s'ha incrementat notablement el nombre de publicacions dedicades a estudiar aspectes fins ara desconeguts tant de la seva vida com de la seva obra.

Entre les publicacions més rellevants cal destacar el monogràfic «Cançó popular a l'Escala el 1929. La recerca de Palmira Jaquetti (2)», a càrrec d'Albert Berrio (2020), i tres publicacions de caràcter miscel·lani: el dossier «Parlem de... Palmira Jaquetti i Isant (1895-1963)», coordinat per Salvador Rebés (2020-2021) i realitzat per diversos autors; el llibre *Palmira Jaquetti* a cura de Carme Oriol i Sílvia Veà (2021), que inclou les conferències presentades en la setena Jornada de la Càtedra Josep Anton Baixeras de Patrimoni Literari Català, celebrada a la Universitat Rovira i Virgili (Tarragona 23-24 de març de 2021), i el catàleg de l'exposició «Llum a l'ànima. Palmira Jaquetti i Isant (1895-1963)» (en premsa), que conté articles de diversos col·laboradors.

Sobre poesia, s'ha editat el llibre *Em lliga la beutat de cada flor. Poesia escollida de Palmira Jaquetti i Isant* (Jaquetti 2021a), que inclou una extensa selecció de poemes, publicats i inèdits, de l'autora, i s'ha reeditat el poemari *L'estel dins la llar* (Jaquetti 2021b) que havia estat publicat per primera vegada el 1938. De caràcter biogràfic, i referit a la branca familiar dels Isant, cal mencionar el llibre *Les cosines Isant. La iaia Maria Codina Isant i Palmira Jaquetti Isant* de Maria Àngels Clotet (2021), que conté una part dedicada a estudiar la figura de Palmira Jaquetti.

Entre els articles apareguts en revistes especialitzades, cal destacar «Cartes de Palmira Jaquetti a Rafael Patxot i Jubert (1938-1939)» (Massot 2020) i «Catalanismes i dialectalismes lexicals de Naut Aran en Palmira Jaquetti. Elements de vocabulari sobre la pretesa natura acatalanada de l'alt aranès» (Carrera 2021), entre d'altres.

2. Palmira Jaquetti, folklorista

Com a folklorista, Palmira Jaquetti va tenir un paper molt actiu en la recollida de cançons populars per a l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya, l'important projecte impulsat i finançat pel mecenes Rafael Patxot i Jubert (Sant Feliu de Guíxols 1872 – Ginebra 1964) en els anys vint i trenta del segle XX. Palmira Jaquetti va recórrer moltes comarques catalanes, especialment les pirinenques, i va arribar a recollir unes 10.000 cançons, la qual cosa la va convertir en la col·lectora més prolífica de l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya.

El 1925 va fer la primera missió de recerca i el 1934 la darrera per encàrrec de l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya. En unes missions la va acompanyar Maria Carbó, que estava vinculada a l'Institut de Cultura i Biblioteca Popular per a la Dona; en d'altres, la va acompanyar el seu marit, Enric d'Aoust, i en unes altres,

¹ Aquest article forma part del projecte PGC2018-093993-B-I00 (MCIU/AEI/FEDER, UE), finançat per Ministeri de Ciència, Innovació i Universitats, i s'emmarca en les activitats del Grup de Recerca Identitats en la Literatura Catalana (GRILC) (2017 SGR 599).

Mercè Porta i Pino, que treballava de bibliotecària a l'Institut de Cultura i Biblioteca Popular per a la Dona.

Les memòries que Palmira Jaquetti va fer d'aquestes missions són documents únics i de gran valor. Des del punt de vista formal, estan escrites en una prosa poètica admirable i, des del punt de vista del contingut, són una crònica de la forma de viure de la gent que va entrevistar i dels pobles que va recórrer. Avui hem de valorar la valentia que va tenir Palmira Jaquetti, sobretot en les missions de recerca que va fer amb les seves companyes. Molt sovint la gent no entenia què feien dues dones joves, soles, en indrets tan solitaris i mal comunicats del Pirineu, on de vegades hi accedien després de fer un llarg camí dalt d'un ruc, tot per demanar-los que els cantessin cançons populars.

En les missions encarregades per l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya, normalment, hi prenién part dues persones: una s'ocupava d'annotar la lletra de les cançons i, l'altra, la música. En les missions en què va intervenir Palmira Jaquetti, ella dirigia la missió, n'acostumava a redactar la memòria i anotava la música de les cançons. En total, va participar en tretze missions per encàrrec de l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya. A més, en va fer dues més per compte propi: una els anys 1936 i 1937 a l'Hospital de Sant Pau i a Tona (Massot 2019), i una altra el 1940 en diversos llocs (Massot 2010).

3. Palmira Jaquetti i la Vall d'Aran

Palmira Jaquetti va visitar la Vall d'Aran en la seva primera missió de recerca, la de l'any 1925. La memòria d'aquesta missió va ser publicada en el volum VI dels *Materials de l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya* amb el títol «Memòria de la Missió de recerca de cançons i músiques populars realitzada per Palmira Jaquetti i Maria Carbó a la Seu d'Urgell, Pallars i Aran del 9 de juliol al 3 de setembre de 1925, per comanda de l'Obra del "Cançoner Popular de Catalunya"» (Massot 1996: 99-232).

Palmira Jaquetti i Maria Carbó van començar la missió a la Seu d'Urgell, on Palmira tenia família. Hi van ser del 9 al 25 de juliol. La decisió d'anar a la Vall d'Aran la van prendre l'últim dia de la seva estada a la Seu d'Urgell. Aquell dia, un jove seminarista aranès els va cantar dues cançons en occità. Hi trobem la referència en el text de la memòria de la missió corresponent al 25 de juliol (dissabte). Jaquetti escriu:

ens quedava un jove seminarista aranès recomanat per mossèn Marfany, l'organista de la Seu. [...] El jove Moga ha cantat dues tonades i ens ha escrit la lletra, entre tots l'hem traduïda. Aquestes cançons i la promesa ferma del noi, que hi ha una velleta que en sap moltes, ens fa pensar que fora bo d'anar-hi. Cançons d'un encès i d'una gràcia insospitades, magnífic fermall d'aquest pom de la Seu (Massot 1996: 114).

Els materials inèdits que es conserven al fons documental de l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya ens permeten saber qui era aquest jove seminarista i quines cançons va cantar. Es tracta de Joan Moga, nascut a Bagergue, que tenia 23 anys quan va ser entrevistat per Palmira Jaquetti i Maria Carbó. Les cançons que va cantar van ser: «A ra mia güellera»² i «Cançù d'es Vidales at Texineret d'era Burdeta».³

² C-30, n° 182, p. 93-94.

³ B-131, sobre 1, n° 183.

Palmira Jaquetti va anotar la música de les cançons i Maria Carbó en va escriure la lletra. Aquestes dues cançons araneses, cantades per Joan Moga i escrites per ell, tal com informa la memòria de la missió, van ser posteriorment anotades per Jaquetti i Carbó i passades en net per lliurar-les a l'oficina de l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya. En la transcripció van utilitzar l'ortografia catalana, amb alguna excepció, com l'ús ocasional de l'accent circumflex. A més, van incloure-hi notes amb la traducció al català d'alguns mots o expressions occitanes que no comprenien bé. Amb la resta de cançons occitanes que van recollir durant la seva estada a la Vall d'Aran van procedir de la mateixa manera.

La memòria de la missió permet conèixer l'itinerari que van seguir Palmira Jaquetti i Maria Carbó. De la Seu d'Urgell van anar cap a Andorra. Hi van ser del 26 de juliol a l'1 d'agost. Aquell mateix dia (dissabte), a la tarda, van tornar cap a la Seu. Entre el 2 d'agost i el 19 d'agost van recórrer diversos pobles i masies de l'Alt Urgell i del Pallars Jussà. El 19 d'agost, a Tremp, van decidir anar cap a l'Alt Pallars i l'Aran. La raó és que estaven trobant cançons repetides i volien ampliar el repertori. Jaquetti ho escriu d'aquesta manera a la memòria de la missió:

La repetició féu que abandonéssim la comarca de la Seu, i ara continuem topant-hi. Així, anirem cap a l'alt Pallars. Resseguir-lo és tasca llarga i només disposem d'uns deu dies. I com que tenim dues mostres de l'Aran que són dues meravelles, ens decantarem, des de l'alt Pallars, a l'Aran. Ens espera un xic la Setmana Aranesa, per tres o quatre motius, però ens sabem manejar amb l'aire suficient, fins ara, per defugir els obstacles superables, i com que la gent se sentirà atreta més pels bons hotels i divertiments enllaminadors que pel repòs i els pobles petits, nosaltres quedarem amb suficient independència (Massot 1996: 135).

En aquest fragment trobem la referència a la Setmana Aranesa⁴ i és que Palmira Jaquetti anotava molts detalls dels esdeveniments que tenien lloc en les missions que realitzava i no se circumscribia només als aspectes relacionats amb les cançons populars, que eren l'objecte principal de la seva recerca.

El mateix 19 d'agost, Jaquetti i Carbó van anar cap a Esterri d'Àneu. Entre el 19 i el 29 d'agost van recollir cançons al Pallars Sobirà. El 29 d'agost, a la tarda, des de València d'Àneu van marxar cap a la Vall d'Aran pel port de la Bonaigua.

Lligats paquets i tancades maletes, hem marxat, en auto, a la vall d'Aran; bella gemma, esquitxada de pobles lluent i nets (Massot 1996: 143).

El 29 d'agost van arribar a Salardú. A la memòria de la missió, Jaquetti escriu:

Una mestressa retirada ha cantat les dues cançons araneses que ja coneixíem, però variant de tonada (Massot 1996: 144).

Aquestes cançons que ja coneixien eren les que els havia cantat el seminarista de la Seu d'Urgell. Una altra vegada, els materials inèdits que es conserven en el fons documental de l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya ens permeten saber qui era aquesta dona. Es tracta d'Amàlia Romeva, de 63 anys, nascuda a Canejan.

De Salardú van anar cap a Bagergue, tal com continua informant la memòria de la missió:

⁴ La Setmana Aranesa de 1925 va ser un important esdeveniment literari fet en homenatge a l'escriptor aranès Jusèp Condò Sambeat (Montcorbau 1867 – Bossost 1919).

D'acord amb el senyor rector, que no sap de cap altre cantaire, hem emprès camí de Bagergue; en tot el vespre no ha estat possible de fer cantar ningú, perquè tots tornaven tard i cansats, però cantaran demà que és festa. A l'estiu, però, no ho és mai de festa, ací, car l'any és com una flor amagada sota la neu, que, en florir, troba curt el sol per arribar a maduresa, i l'estiu és aquest breu temps que cal aprofitar, com una sola i ampla diada feineria. L'hivern torna aviat, amb els pesats mantells de neu, i tot ho colga en un repòs de son i gel, que obliga a la immobilitat i callada feina casolana (Massot 1996: 144).

L'elecció del poble de Bagergue no va ser casual. Era el poble del seminarista que havien conegut a la Seu d'Urgell. En el text de la memòria en brut de la missió es pot llegir el següent text ratllat a l'original que Jaquetti va refer en el redactat final:

hem emprès camí de Bagergue, poble on nasqué el seminarista; hem conegut tota la família. És la casa forta del poble.⁵

Al fons documental de l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya es conserven les cançons que Jaquetti i Carbó van recollir a Bagergue el 30 d'agost de 1925 amb la indicació de qui van ser els cantaires: Àngel Moga, de 90 anys, va cantar una cançó catalana; Maria Mola, 73 anys, una cançó catalana i una altra de castellana; Pilar Moga, de 50 anys, una cançó occitana i cinc de catalanes; i Pau Moga, de 29 anys, una cançó catalana. En total deu cançons.

Entre el 29 d'agost (dissabte) i el 2 de setembre, Jaquetti i Carbó van recórrer els pobles de Salardú, Bagergue, Unha, Gessa, Arties, Escunhau, Vielha, Bossòst i Les, tot i que als pobles d'Arties, Escunhau i Les no van poder recollir cançons. El 2 de setembre, de bon matí, van sortir de Les per anar cap a Tolosa de Llenguadoc i d'allí cap a Cervera i Portbou. El 3 de setembre arribaven a Barcelona.

La missió publicada en el volum VI dels *Materials de l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya* (Massot 1996: 144-150) dedica set pàgines a descriure l'estada de Palmira Jaquetti i Maria Carbó a la Vall d'Aran. Pel que fa a les cançons incloses en el volum, la selecta inclou quatre cançons en català amb les dades de les persones que les van cantar. Són les següents:

- «Els estudiants de Pamplona», Maria Mola, 73 anys, de Bagergue (Massot 1996: 230).
- «Vosaltres, soldats nous», Pau Moga, 27 anys, de Bagergue (Massot 1996: 230-231).
- «Matinera Tresa», Inès Benosa, 52 anys, de Bossòst (Massot 1996: 231).
- «I a l'entrada de Lés», Rosa Pere Miquel, 66 anys, de Bossòst (Massot 1996: 232).

Però el total de cançons cantades per informants aranesos l'any 1925, que es conserven al fons documental de l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya, és de 51. D'aquestes, 35 són catalanes, 5 castellaneres i 11 occitanes. Les onze cançons occitanes van ser transcrits per les col·lectores en ortografia catalana, tret de l'ús ocasional que van fer de l'accent circumflex, com s'ha dit. I és així com s'han reproduït en l'annex d'aquest treball, en què s'ha respectat la forma que presenten a l'original, incloses les vacil·lacions ortogràfiques en les grafies i en l'accentuació.⁶

⁵ C-213, p. 178.

⁶ S'ha considerat important transcriure les cançons d'aquesta manera, ja que l'anotació ortogràfica del sistema lingüístic català pot permetre una aproximació als trets lingüístics de la

Finalment, algunes de les 51 cançons recollides presenten interferències lingüístiques entre l'occità, el català i el castellà que afecten tant la morfologia i la sintaxi com el lèxic.

4. El corpus de cançons occitanes

Les cançons occitanes localitzades en el fons documental de l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya són onze. A continuació, s'inclou la llista d'aquestes cançons amb indicació de les següents dades: títol, data i lloc de recollida, nom del cantaire, edat i lloc de naixement. També s'inclou la informació contextual anotada per Palmira Jaquetti i Maria Carbó. Entre claudàtors, s'indiquen els comentaris derivats del present estudi que s'han considerat necessaris.

(1) «A ra mia güellera»⁷ i (2) «Cançù d'es Vidales at Texineret d'era Burdeta»⁸, recollides el 25 de juliol de 1925 a la Seu d'Urgell. Cantades per Joan Moga, 23 anys, de Bagergue, seminarista de la Seu d'Urgell. [La segona cançó es va triar per ser inclosa en el volum IV de *Materials de l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya* continuador dels tres primers publicats abans de la guerra civil espanyola, però que no es va arribar a publicar. Així ho indica el títol de la carpeta que inclou la notació musical de les cançons seleccionades: «Materials. Vol. IV en preparació. Cançons seleccionades. B-131, XX»].⁹

(3) «Ju que t'estimi», recollida a l'Aran el 29 d'agost de 1925. [Sense cap altra anotació].¹⁰

(4) «A ra mia güellera», recollida a Salardú el 29 d'agost de 1925. [És una variant de la recollida a la Seu d'Urgell]. Cantada per Amàlia Romeva, 63 anys, filla de Canejan, viu a Salardú. Aquesta cançó és trenta de fa uns 80 anys.¹¹

(5) «Aqeres muntanyes», recollida a Bagerque el 30 d'agost de 1925. [És una versió de himne de la Vall d'Aran]. Cantada per Pilar Moga, 50 anys, filla de Bagergue on viu. Aquesta cançó la cantaven els francesos del pla de Beret fa més de 40 anys.¹²

(6) «Si bulets sabé fradís», recollida a Gessa el 30 d'agost de 1925. Cantada per Joaquina Moga, 64 anys, de Bagergue, viu a Gessa.¹³

---

llengua oral emprada. A partir d'aquí, i de cara a una eventual publicació d'un cançoner que les reculli, caldria regularitzar els textos i transcriure'ls en ortografia occitana.

7 C-30, n° 182, p. 93-94.

8 B-131, sobre 1, n° 183.

9 B-131, n° 16, p. 183, inclou només la notació musical de la cançó i la següent nota: «Vid. cançó núm. 78 cantada per la tia del que canta aquesta versió». Per la seva part, B-131, n° 78, p. 607 també inclou només la notació musical i la nota: «Vid. cançó núm 16 cantada per un nebot de la cantaire de la present versió». Aquesta cançó, cantada per Joaquina Moga, tieta de Joan Moga, és la número sis de la llista que figura al cos d'aquest article i s'identifica amb l'incipit «Si bulets sabé fradís».

10 C-32, n° 589, p. 301. D'aquesta cançó només s'ha localitzat la notació musical.

11 C-32, n° 590, p. [302]-303.

12 C-32, n° 598, p. 321-322.

13 B-131, sobre 2, n° 607.

(7) «El pesull et la peusa» (El poll i la puça), recollida a Gessa el 31 d'agost de 1925. Cantada per Joaquina Mola, 50 anys, filla de Bagergue, viu a Gessa.¹⁴

(8) «Vos te logar, gentila pastorela?» i (9) «Entre Luchon et Morrejau», recollides a Vielha el 31 d'agost de 1925. Cantades per Ramona Lafont Sopena, 40 anys, de Vielha.¹⁵ [La primera cançó es va triar per al volum IV de *Materials* que havia de sortir abans de la guerra civil espanyola, però que no es va arribar a publicar].¹⁶

(10) «E pinsum e ra useta», recollida a Bossòst el dia 1 de setembre de 1925. Cantada per Rosa Pere Miquel, 66 anys, filla de Bossòst, on viu.¹⁷

(11) «Quan la vieilla se'n va Acté», recollida a Bossòst el dia 1 de setembre de 1925. Cantada per Jaume Bernadets, 54 anys, fill de Bossòst, viu a Bossòst.¹⁸

5. Els informants i el seu repertori

Els informants aranesos de la missió de 1925 van ser un total de setze. A continuació s'inclou la llista amb el nom i cognom d'aquests informants precedits per la data i el lloc de recollida de la cançó, cosa que permet veure amb més facilitat l'ordre cronològic i geogràfic que va seguir la missió. També s'inclouen les altres dades contextuals (edat i lloc de naixement dels informants) així com del nombre de cançons occitanes, catalanes i castellanes que van cantar i els seus títols (o els íncipits de les cançons quan aquests no hi són).

- 25.07.1925, la Seu d'Urgell, Joan Moga, 23 anys, de Bagergue, 2 cançons occitanes: «A ra mia güellera» (A la meva pastora)¹⁹ i «Cançú d'es Vidales at Texineret d'era Burdeta».²⁰
- 29.08.1925, Aran, 1 cançó occitana: «Ju que t'estimi».²¹ [Sense anotació de l'informant ni de cap altra dada].
- 29.08.1925, Salardú, Amàlia Romeva, 63 anys, de Canejan, 1 cançó occitana: «A ra mia güellera».²²
- 30.08.1925, Bagergue, Àngel Moga, 90 anys, de Bagergue, 1 cançó catalana: «N'hi havien tres ninetes».²³
- 30.08.1925, Bagergue, Maria Mola, 73 anys, de Bagergue, 1 cançó catalana: «Els estudiants de Pamplona»²⁴, i 1 cançó castellana: «Turco noio».²⁵

14 B-131, sobre amb la indicació «Sobrant», n° 623. El títol que encapçala la partitura és «El pesull e la peusa».

15 B-131, sobre 2, n° 624 i sobre amb la indicació «Sobrant», n° 625.

16 B-131, n° 85.

17 C-32, n° 632, p. 382-386.

18 C-32, n° 629, p. [371]-373. El títol que encapçala la partitura és «Quan la vieilla se'n va en Acté».

19 C-30, n° 182, p. 93-94. El títol que encapçala la partitura és «A ra mia güellera».

20 B-131, sobre 1, n° 183. El títol que encapçala la partitura és «Cançú des Vidales at Texineret d'era Burdeta».

21 C-32, n° 589, p. 301. D'aquesta cançó només s'ha localitzat la notació musical.

22 C-32, n° 590, p. [302]-303.

23 C-32, n° 591, p. 304-305.

24 C-32, n° 592, p. [306]-307. El títol que encapçala la partitura és «A la ciutat de Pamplona».

25 C-32, n° 593, p. [309]-311. El títol que encapçala la partitura és «Turco noio turco noio».

- 30.08.1925, Bagergue, Pilar Moga, 50 anys, de Bagergue, 1 cançó occitana: «Aqúeres muntanyes»,²⁶ i 5 cançons catalanes: «Cantat, cantat, mainatges»,²⁷ «Trista sort de ma fortuna»,²⁸ «El coix d'Alins»,²⁹ «Sant Josep està en cadira»³⁰ i «Puix que la vida se t'acaba».³¹
- 30.08.1925, Bagergue, Pau Moga, 29 anys, de Bagergue, 1 cançó catalana: «Vosaltres, soldats nous».³²
- 30.08.1925, Unha, Teresa Riu Moga, 69 anys, de Bagergue, 5 cançons catalanes: «I allà los camps de Tarragona»,³³ «Trista sort de ma fortuna»,³⁴ «Cançó de Sant Josep»,³⁵ «A l'hortet del meu pare»³⁶ i «La dida».³⁷
- 30.08.1925, Gessa, Joaquina Moga, 64 anys, de Bagergue, 3 cançons catalanes: «Jo me'n vaig a passejar»,³⁸ «Eren tres filles d'un rei»,³⁹ «Josep se'n pren sa escopeta»,⁴⁰ i 1 cançó occitana: «Si bulets sabé fradís».⁴¹
- 31.08.1925, Gessa, Joaquina Moga, 64 anys, de Bagergue, 3 cançons catalanes: «A Déu m'encomanaré»,⁴² «Cerca dels portals de Betlem»,⁴³ «En nom de Déu ne començo»⁴⁴ i 3 cançons castellanés: «En Manresa una minyona»,⁴⁵ «Esta noche tinc ganado»⁴⁶ i «Por los montes de Don Carlos».⁴⁷

26 C-32, nº 598, p. 321-322.

27 C-32, nº 598 [número repetit], p. [323]-325.

28 C-32, nº 594, p. [312]-313.

29 C-32, nº 595, p. [314]-316. El títol que encapçala la partitura és «Casa 'l Coix d'Alins».

30 C-32, nº 596, p. [319]-320. El títol que encapçala la partitura és «Sant Josep està 'n cadira».

31 C-32, nº 59600, p. 326-331.

32 C-32, nº 596, p. [317]-318.

33 C-32, nº 601, p. [332]-334.

34 C-32, nº 602, p. [335]-338.

35 C-32, nº 603, p. 339-342.

36 B-131, sobre 2, nº 604.

37 B-131, sobre 2, nº 605. El títol que encapçala la partitura és «La dida se ha fet foc».

38 B-131, sobre 2, nº 606.

39 B-131, sobre 2, nº 608.

40 B-131, sobre 2, nº 609.

41 B-131, sobre 2, nº 607. El títol que encapçala la partitura és «Si vulets saber fradís».

42 C-32, nº 619, p. [343]-346.

43 C-32, nº 619 [número repetit], p. [347]-348.

44 B-131, sobre 2, nº 610.

45 C-32, nº 618, p. [354]-356.

46 B-131, sobre 2, nº 612.

47 B-131, sobre 2, nº 619.

- 31.08.1925, Gessa, Joaquina Mola, 50 anys,⁴⁸ de Bagergue, 1 cançó occitana: «El pesull et la peusa» (El poll i la puça),⁴⁹ i 3 cançons catalanes: «I una nit de juriol»,⁵⁰ «L'hostal de la Llàntia»,⁵¹ i «A la vileta de Lleida».⁵²
- 31.08.1925, Gessa, Teresa Moga Aniell, 61 anys, de Gessa, 4 cançons catalanes: «I una cançó vull cantar»,⁵³ «L'hostal de la Pereta»,⁵⁴ «La porcarola»⁵⁵ i «Que n'hi havia tres pelegrins».⁵⁶
- 31.08.1925, Vielha, Ramona Lafont Sopena, 40 anys, de Vielha, 2 cançons occitanes: «Vos te logar, gentila pastorela?»⁵⁷ i «Entre Luchon et Morrejau».⁵⁸
- 01.09.1925, Bossòst, Inès Benosa, 52 anys, de Bossòst, 2 cançons catalanes: «Matinera Tresa»⁵⁹ i «Mon marit n'és malalt».⁶⁰
- 01.09.1925, Bossòst, Jaume Bernadets, 54 anys, de Bossòst, 1 cançó occitana: «Quan la vieilla se'n va Acté».⁶¹
- 01.09.1925, Bossòst, Rosa Pere Miquel, 66 anys, de Bossòst, 1 cançó occitana: «E pinsum e ra useta»⁶² i 6 cançons catalanes: «La presó de Lleida»,⁶³ «I el dia sinco de Mayo»,⁶⁴ «I a l'entrada de Lés»,⁶⁵ «I una cançó vol cantar»,⁶⁶ «Petita la'n marideren»⁶⁷ i «I el romero i la romera».⁶⁸
- 01/09/1925, Bossòst, Rosa Casat, 76 anys, de Bossòst, 1 cançó castellana: «Driana tiene una fuente».⁶⁹
- 01/09/1925, Bossòst, Marta Bernadets, 24 anys, de Bossòst, 1 cançó catalana: «A la batalla del rei».⁷⁰

48 En una de les fitxes, hi consta 60 anys.

49 B-131, sobre amb la indicació «Sobrant», n° 623. El títol que encapçala la partitura és «El pesull e la peusa».

50 C-32, n° 615, p. [349]-350.

51 C-32, n° 616, p. [351]-353. El títol que encapçala la partitura és «A l'hostal de la Llàntia».

52 B-131, sobre 2, n° 614.

53 C-32, n° 619 [número repetit], p. [357]-359.

54 C-32, n° 320, p. 360-361.

55 C-32, n° 621, p. [362]-363. El títol que encapçala la partitura és «Petita la n'han casada».

56 C-32, n° 622, p. [364]-366. El títol que encapçala la partitura és «Si n'hi havi tres pelegrins».

57 B-131, sobre 2, n° 624. El títol que encapçala la partitura és «Vos te logar, gentila pastorela».

58 B-131, sobre amb la indicació «Sobrant», n° 625.

59 C-32, n° 626, p. 367-368.

60 C-32, n° 627, p. 369-370.

61 C-32, n° 629, p. [371]-373. El títol que encapçala la partitura és «Quan la vieilla se'n va en Acté».

62 C-32, n° 632, p. 382-386.

63 C-32, n° 630, p. [374]-378. Els cognoms Pere Miquel apareixen escrits en la forma Peremiquel.

64 C-32, n° 631, p. 379-381. El títol que encapçala la partitura és «El dia sinco de maio».

65 C-32, n° 633, p. 387-389.

66 C-32, n° 634, p. 390-391.

67 C-32, n° 635, p. 392-393.

68 C-32, n° 636, p. 494-395.

69 C-32, n° 637, p. 396-400.

70 B-131, sobre 2, n° 628.

6. Palmira Jaquetti i l'interès per la cultura aranesa

Els cinc dies que Palmira Jaquetti va ser a la Vall d'Aran per recollir cançons per a l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya van significar una descoberta d'un país, una cultura, una gent i una llengua que la van fascinar. Palmira Jaquetti va ser sensible a la realitat cultural i lingüística de la Vall d'Aran i va mostrar interès a recollir cançons occitanes. En la memòria de la missió, escriu més d'una vegada que no troba cançons cantades en occità. A Bagergue diu: «No trobem cançons araneses, sinó catalanes». De fet, a Bagergue només va recollir una cançó aranesa que li va cantar Pilar Moga, si descomptem les dues que li havia cantat el seminarista Joan Moga a la Seu d'Urgell.

El 30 d'agost, a Gessa, Palmira Jaquetti i Maria Carbó es van allotjar a casa de la «Quina», una dona que descriu com a «alta, prima, esvelta, bellugadissa, com una sargantana [...], raonable, assenyada». La casa i la seva mestressa els van fer tan bona impressió que Jaquetti ho va reflectir a la memòria de la missió amb la següent reflexió al voltant dels aranesos:

En tots els aranesos trobem aquesta finor de tracte, el costum de ben parlar, una civilitat que procedeix directament de França. És com l'entrada en un altre món, com si les muntanyes del port de la Bonaigua fossin un cercle més eixamplat, llunyà, màgic (Massot 1996: 147).

I, més endavant, escriu:

«Quina» ens fa el sopar cantant. Talment un ocell en la vesprada amable. [...] No ha estalviat res per fer-nos agradable l'estada (Massot 1996: 147).

El nom «Quina» [diminutiu de Joaquina] fa pensar en la informant Joaquina Moga, de 64 anys, de Bagergue, que el dia 30 d'agost va cantar tres cançons catalanes i una d'occitana, i l'endemà va cantar tres cançons catalanes i tres de castelleses, i de qui Jaquetti diu que «sembla incansable malgrat la seixantena» (Massot 1996: 147). Amb relació a les cançons occitanes, més endavant, Jaquetti torna a lamentar: «No hi ha cançons en aranès, són ben escasses» (Massot 1996: 148).

En una altra casa «amb una sala magnífica, presidida per un enorme morter romànic, lluent com una estrella» (Massot 1996: 148), Palmira Jaquetti té l'esperança de recollir cançons en occità, però la dona que presumiblement en sabia no vol cantar. En la seva memòria, Jaquetti escriu:

La cantaire ens ha cantat variants de cançons que ja hem repetit molt, però prometia cançons araneses cantades per la seva jove. Ella, però, ha estat de diferent parer que la sogra i ha refusat, dient-nos que no en sabia cap (Massot 1996: 148).

Finalment, Jaquetti valora especialment haver pogut recollir una cançó en occità:

Però la sort ens ha brindat, a la llinda de la porta, una dona alta que duia molta pressa; la curiositat l'ha deturada vulgues no vulgues i s'ha deixat vèncer; no ens ha pas dolgut; una cançó aranesa és com un vi guardat (Massot 1996: 148).

El dia 1 de setembre, a Bossòst, Jaquetti torna a fer palès el seu interès per les cançons occitanes. Diu: «Una dona cega, vídua, ha cantat i ens ha confirmat en la creença que hi ha poques cançons en aranès. Totes les seves eren en català, va-

riants d'altres que ja coneixem» (Massot 1996: 150). I en acabar la seva estada a la Vall d'Aran es fa aquesta pregunta: «Una completa exploració donarà al Cançoner més cançons araneses?». Els pocs dies que va passar a la Vall d'Aran no li van permetre explorar a fons el cançoner i, per tant, no descartava que s'hi poguessin trobar més cançons en occità.

Palmira Jaquetti va tornar a la Vall d'Aran en la missió voluntària que va fer l'any 1940. Una selecta de cançons d'aquesta missió, de la qual no es conserva la memòria, va ser publicada en el volum xx dels *Materials de l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya* (Massot 2010: 265-275) amb el títol «Missió voluntària a Setcases, Manyanet i Anglès i Vall d'Aran. Cançons recollides per Palmira Jaquetti el juliol de 1940 i en altres dates», però entre els materials que es conserven d'aquesta missió no he trobat cançons recollides a la Vall d'Aran.

7. Conclusió

Palmira Jaquetti va destacar com a col·lectora de cançons populars per a l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya. En la seva primera missió, duta a terme l'any 1925, va recollir amb Maria Carbó dues cançons occitanes a la Seu d'Urgell. Aquest fet la va fer decidir a incloure la Vall d'Aran en el seu itinerari, cosa que en principi no estava prevista. Després de recórrer molts pobles de l'Alt Urgell, del Pallars i d'Andorra, Jaquetti i Carbó van acabar la missió a la Vall d'Aran. Un total de 16 informants aranesos van cantar 51 cançons, de les quals 35 en català, 5 en castellà i 11 en occità. Els pobles que van recórrer van ser Salardú, Bagergue, Unha, Gessa, Arties, Escunhau, Vielha, Bossòst i Les, però en tres d'aquests pobles, Arties, Escunhau i Les, no van recollir cançons.

La memòria de la missió, escrita per Palmira Jaquetti, proporciona detalls importants sobre la seva sensibilitat per la cultura aranesa. En aquesta memòria, Jaquetti va expressar en més d'una ocasió el seu interès per recollir cançons en occità. Sempre que en va tenir l'ocasió les va recollir i les va transcriure utilitzant l'ortografia que coneixia, la catalana, i ho va fer de forma minuciosa i completa, amb el text, la notació musical i les dades contextuais corresponents.

8. Referències bibliogràfiques

- BERRIO, Albert (2020): «Cançó popular a l'Escala el 1929. La recerca de Palmira Jaquetti (2)». *Fulls d'Història Local* núm. 104 (octubre). L'Escala. Transcripció de les cançons a càrrec de Ramon Manent i Folch.
- CARRERA, Aitor (2021): «Catalanismes i dialectalismes lexicals de Naut Aran en Palmira Jaquetti. Elements de vocabulari sobre la pretesa natura acatalanada de l'alt aranès». *Zeitschrift für Katalanistik* núm. 34: 249-294.
- CLOTET, Maria Àngels (2021): *Les cosines Isant. La iaia Maria Codina Isant i Palmira Jaquetti Isant*. Solsona: Gràfiques Muval.
- JAQUETTI, Palmira (2021a): *Em lliga la beutat de cada flor. Poesia escollida de Palmira Jaquetti i Isant*. Edició a cura de Carme ORIOL. Tarragona: Publicacions URV.
- (2021b) [1938]: *L'estel dins la llar*. Barcelona: Generalitat de Catalunya-Departament de Cultura.
- Llum a l'ànima. Palmira Jaquetti i Isant (1895-1963)*. Barcelona: Generalitat de Catalunya-Departament de Cultura [en premsa].
- MASSOT, Josep (1996): *Materials de l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya*, vol VI. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- (2010): *Materials de l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya*, vol XX. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- (2019): «Noves aportacions a l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya». *A la ciutat dels llibres*. Tercera Sèrie. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, p. 61-74.
- (2020): «Cartes de Palmira Jaquetti a Rafael Patxot i Jubert (1938-1939)». *Estudis de Literatura Oral Popular* núm. 9: 95-123. DOI: <<https://doi.org/10.17345/elop202095-123>>.
- ORIOL, Carme; Sílvia VEÀ (eds.) (2021): *Palmira Jaquetti*. Quaderns de la Càtedra Josep Anton Baixeras 7. Tarragona: Publicacions URV.
- REBÉS, Salvador (ed.) (2020-2021): «Parlem de... Palmira Jaquetti i Isant (1895-1963)». *Caramella* núm. 43 (octubre-març): 3-37.

Annex 1. Transcripció de les cançons en occità⁷¹

(1) «A ra mia güellera» (A la meva pastora)⁷²

A ra mia güellera
ûa cançù buy cantà
è nu hèm sigues ingrata
è dime ò si ò nù
ûn pûnet⁷³ bulia jù
è nù, è nù è nù.

Oh! que charmanta n'eres
quan n'hauies ûn nôc⁷⁴
è jú te cuntemplaua
d'arrere d'ûn arroc
ûn pûnet bulia jù
è nù, è nù è nù.

Laguens⁷⁵ de mun cor senti
ûn dulù forsa inquiet
atau⁷⁶ cum se cremessen
es rames de ûn fort huec⁷⁷
ûn pûnet bulia jù
è nù, è nù è nù.

(La Seu d'Urgell, 25 de juliol de 1925. Cantada per Joan Moga, 23 anys, nascut a Bagergue)

(2) «Cançù d'es Vidales at Texineret d'era Burdeta»

Se bulets⁷⁸ sabè fradís
lu que anguant m'us⁷⁹ succeís
que en tût aquest Terçun⁸⁰

---

71 Es reproduïx exactament la forma en què van ser escrites les cançons. Es pot observar que es va utilitzar l'ortografia catalana, tot i que, ocasionalment, es va fer servir l'accent circumflex. En tot moment s'han conservat les vacil·lacions en les grafies i en l'accentuació que presenta el text original. A partir d'aquí, caldria regularitzar, en ortografia occitana, els textos de les cançons per fer-ne una acurada difusió i potenciar-ne l'ús. De cara a l'eventual publicació d'un cançoner, caldria revisar la notació musical de les cançons inclosa a l'annex 2 i regularitzar també el text que acompanya aquesta notació musical en el pentagrama.

72 Nota de les col·lectores: A la meva pastora.

73 Nota de les col·lectores: bes.

74 Nota de les col·lectores: jove.

75 Nota de les col·lectores: a dins.

76 Nota de les col·lectores: així.

77 Nota de les col·lectores: foc.

78 Nota de les col·lectores: volets.

79 Nota de les col·lectores: mos.

80 Nota de les col·lectores: districtes.

nu s'es degue⁸¹ arrenc⁸² de bunc⁸³
Erul, la-là
e ra causa se saberà
erul, la-là
e Curnar quan tornarà⁸⁴
erul, la-là.

E na plaça de ra Laca
ja s'en jogue a ra sabata
a ûn prau⁸⁵ Texinè
l'at joguen dauan darrè⁸⁶
e rul la la
e ra causa se saberà
e rul la la
e Curnar quan tornarà
e rul, la la.

(La Seu d'Urgell, 25 de juliol de 1925. Cantada per Joan Moga, 23 anys, nascut a Bagergue)

(3) «Ju que t'estimi»⁸⁷
Ju que t'estimi
e nu bã di
ni meu amor creix
de dia en dia
a a a
ju que t'estimi
e nu bã di
ni seré dit
es quan tu seràs mia
a a a a a a
Ta qui vos aqueres flus
que t'has amagat
en sin re les volgueres ta jú
en seria ben content
(29 d'agost de 1925)

(4) «A ra mia güellera»
A ra mia güellera
era cançu vull cantà

81 Nota de les col·lectores: es fa.

82 Nota de les col·lectores: res.

83 Nota de les col·lectores: bo.

84 Nota de les col·lectores: tornarà.

85 Nota de les col·lectores: pobre.

86 Nota de les col·lectores: davant, darrera.

87 La cançó no du títol. S'identifica per l'incipit.

en ta que sapies penes⁸⁸
que 'm voleu acabar⁸⁹
E nù siguis ingrata
è dime si ò nù,
ûn pûnet bulia jù⁹⁰
è, nù, è, nù, è nù.⁹¹

(Salardú, 29 d'agost de 1925. Cantada per Amàlia Romeva, 63 anys, nascuda a Canejan).

(5) «Aqeres muntanyes»
Aqeres muntanyes,
que tan hautes sun
m'empachent de vei
'ls meus amurs aun sun.
Aqeres muntanyes,
ja s'abaixaran
e mes amourettes
se aprouparant.
Aqeres muntanyes,
ja s'abaixaran,
e viera un dia
que s'aprouperan.
Si canti que canti,
canti pas per jú,
canti per ma aimia
qu' és après de jú.

(Bagergue, 30 d'agost de 1925. Cantada per Pilar Moga, 50 anys, nascuda a Bagergue).

(6) «Si bulets sabé fradís»
Si bulets sabé fradís
lu que enguant m'us succeís,
que en tût aquest terçun⁹²
nu s'es degue⁹³ arrenc⁹⁴ de bunc.⁹⁵

E rul, la, la,
e ra causa se saberà
e rul, la, la,

88 Nota de les col·lectores: perquè sàpigues les penes.

89 Nota de les col·lectores: que em voleu acabar.

90 Nota de les col·lectores: un beset volia jo.

91 Nota de les col·lectores: i no i no i no.

92 Nota de les col·lectores: districte.

93 Nota de les col·lectores: fa.

94 Nota de les col·lectores: res.

95 Nota de les col·lectores: bo.

e Curnar, quan tornarà
e rul, la, la.

E na camí de ra Laca⁹⁶
ja se'n jogue a ra sabata
a ûn prau⁹⁷ Texiné
l'at⁹⁸ joguen⁹⁹ dauan¹⁰⁰ darre¹⁰¹.

A ûn home de ra Bordeta¹⁰²
li han vist bourra una jaqueta,
celestial de paradís,
d'en tant en tant s'adormís.

E paquet li han apriat
a l'estranger l'han enviat
dues houres antes de dia,
sigue qu'era despedida

Te se passaie u chagrin
tres uchans de vin
e t'acompanyo at sentiment
u a lliura d'aguardent.

Es ennes¹⁰³ des texiners¹⁰⁴
que n'en de vounir¹⁰⁵ papers,
que les hagen firmat
e per dret e per revès

E, nul, la, la.
e, ra, causa se saberà,
e, nul, la, la,
e Curnar, quan tornarà
e rul, la, la.

(Gessa, 30 d'agost de 1925. Cantada per Joaquina Moga, 64 anys, nascuda a Bagergue).

---

96 Nota de les col·lectores: N. propi.

97 Nota de les col·lectores: pobre.

98 Nota de les col·lectores: se'l.

99 Nota de les col·lectores: juguen.

100 Nota de les col·lectores: davant.

101 Nota de les col·lectores: i darrera.

102 Nota de les col·lectores: N. propi.

103 Nota de les col·lectores: dones.

104 Nota de les col·lectores: teixidors.

105 Nota de les col·lectores: fan.

(7) «El pesull et la peusa» (El poll i la puça)¹⁰⁶
El pesull et la peusa,
el pesull et la peusa,
se'n volien maridar,
l'entorerireta,
se'n volien maridar,
l'entorerirà.

El poll et la peusa,
el poll et la peusa,
se marideren a l'altre jorn
l'entorerireta,
se marideren a l'altre jorn
l'entorerirà.

No en resta minjar,
no en resta minjar
quo si farem?¹⁰⁷
l'entorerireta,
quo si farem
l'entorerirà.

Ja veuim venir lo ca,
ja veuim venir lo ca
darrera la cueta porta un bel pa
l'entorerireta,
darrera la cueta porta un bel pa
l'entorerirà.

Ara de pa ja n'havem,
ara de pa ja n'havem
et de car quo si farem
l'entorerireta,
et de car quo si farem
l'entorerirà.

Ja 'n veuim venir lo gat,
ja 'n veuim venir lo gat
amb sa brocha¹⁰⁸ al costat
l'entorerireta,
amb sa brocha al costat
l'entorerirà.

---

106 Nota de les col·lectores: El poll i la puça.

107 Nota de les col·lectores: Com ho farem?

108 Nota de les col·lectores: l'ast.

Ara de car ja n'havem,
ara de car ja n'havem,
et de vi quo si farem
l'entorerireta,
et de vi quo si farem
l'entorerirà.

Ja en veuim venir lo grill,
ja en veuim venir lo grill
darrè de la cueta porta un bel barril
l'entorerireta,
darrè de la cueta porta un bel barril
l'entorerirà.

Ara de vi ja n'havem,
ara de vi ja n'havem
et de beire¹⁰⁹ quo si farem
l'entorerireta,
et de beire quo si farem
l'entorerirà.

Lo grapau surt del barat,
lo grapau surt del barat,
tan son beire refrescat,
l'entorerireta,
ta'n son beire refrescat,
l'entorerirà.

Ara de beire ja n'havem,
ara de beire ja n'havem
et de viulù¹¹⁰ quo si farem
l'entorerireta,
et de viulù quo si farem,
l'entorerirà.

Et lo rat surt del paller,
et lo rat surt del paller
amb son viulù al darré
l'entorerireta,
amb son viulù al darré
l'entorerirà.

---

109 Nota de les col·lectores: got.

110 Nota de les col·lectores: violí.

Lo pesull salt del petaç,¹¹¹
lo pesull salt del petaç
i en gafe la peusa pel braç
l'entorerireta,
i en gafe la peusa pel braç
l'entorerirà.

(Gessa, 31 d'agost de 1925. Cantada per Joaquina Mola, 50 anys, nascuda a Bagergue)

(8) «Vos te logar, gentila pastorela?»
—Vos te logar, gentila pastorela?
—Vos te logar, per guardar lo bestiar?
—Oh! Oui, messiu, jo logarei,
vostre bestiar jo guardarei.
—Oh! Oui, messiu, jo logarei,
vostre bestiar jo guardarei.

—Quan vos guanyar, gentila pastorela?
—Quan vos guanyar, per guardar lo bestiar?
—Un par d'esclops, un davantau,
e cent escuts mossiu me n'escau.
—Un par d'esclops, un davantau,
e cent escuts mossiu me n'escau.

—Vos a res mès, gentila pastorela?
—Vos a res mès per guardar lo bestiar?
—Un pastorel, que sigui fidel
per a guardar lo bestiar.
—Un pastorel, que sigui fidel
per a guardar lo bestiar.

—Me'n vos a jú, gentila pastorela?
—Me'n vos a jú, per guardar lo bestiar?
—Oh! na mi messiu, qu' ets trop amoròs,
que ets un merdòs, que me'n foti de vòs.
—Oh! na mi messiu, qu' ets trop amoròs,
que ets un merdòs, que me'n foti de vòs.

(Vielha, 31 d'agost de 1925. Cantada per Ramona Lafont Sopena, 40 anys, nascuda a Vielha).

(9) «Entre Luchon et Morrejau»
Entre Luchon et Morrejau,
entre Luchon et Morrejau,
que n'hi ha un vilatge de Xau,¹¹²

¹¹¹ Nota de les col·lectores: jaç.

¹¹² D'acord amb la informació facilitada per l'investigador Aitor Carrera, podria tractar-se del poble comengès que avui s'anomena oficialment Chaum.

que n'hi ha un vilatge de Xau,
e un braquet¹¹³ de uaig¹¹⁴ comme un pau¹¹⁵
futut comme un cucai¹¹⁶
per mascars de Xau.

Es pots¹¹⁷ de l'ama de coutet¹¹⁸
es pots de l'ama de coutet,
es ulls virats com us trauets¹¹⁹
es ulls virats com us trauets,
figura¹²⁰ mirgallada de mau,
e ra color jaune chade
pers mascars de Xau.

A Sembiat li'n apereu vin,¹²¹
a Sembiat li'n apereu vin,
si nada amb gran pecotin,¹²²
si nada amb gran pecotin,
herba basada d'un sau,¹²³
et palla trabucada
pers mascars de Xau.

(Vielha, 31 d'agost de 1925. Cantada per Ramona Lafont Sopena, 40 anys, nascuda a Vielha).

(10) «E pinsun e ra useta»
E pinsun e ra useta,
e pinsun e ra useta,
que se'n volen maridar
l'antiraroreta,
que se'n volen maridar,
l'entirarorà.

Et dia des nocetes,
et dia des nocetes,
que no n'han paut a sopar
l'antiraroreta,

---

113 Nota de les col·lectores: renom que donen els francesos als de la vall d'Aran.

114 Nota de les col·lectores: sota.

115 Nota de les col·lectores: pal.

116 Nota de les col·lectores: ocell.

117 Nota de les col·lectores: llavis.

118 Nota de les col·lectores: ganivet.

119 Nota de les col·lectores: de través.

120 Nota de les col·lectores: cara plena de mal.

121 Nota de les col·lectores: A Sembiat li aprieu vi.

122 Nota de les col·lectores: posat amb un gran pecotí.

123 Nota de les col·lectores: herba barrejada de sal.

que no n'han paut a sopar
l'entirarorà.

Ja n'hi és mussiú lo gat,
ja n'hi és mussiú lo gat,
da m'un pan cada costat,
l'antiraroreta,
da m'un pan cada costat,
l'entirarorà.

E de pan bé n'hauem prou,
e de pan bé n'hauem prou,
e de carn no n'hauem nú,
l'antiraroreta,
e de carn no n'hauem nú,
l'entirarorà.

Ja n'hi és mussiú l'esquirol,
ja n'hi és mussiú l'esquirol,
sur la cua porta un bou,
l'antiraroreta,
sur la cua porta un bou,
l'entirarorà.

E de carn bé n'hauem prou,
e de carn bé n'hauem prou,
e de vi nu n'hauem nú
l'antiraroreta,
e de vi nu n'hauem nú
l'entirarorà.

Ja n'hi és mussiú l'esperver,
ja n'hi és mussiú l'esperver,
d'am un car,¹²⁴ de vinc at darré
l'antiraroreta,
d'am un car, de vinc at darré
l'entirarorà.

E de vi bé n'hauem prú,
e de vi bé n'hauem prú,
sonadús nú n'hauem nú
l'antiraroreta,
sonadús nú n'hauem nú
l'entirarorà.

---

¹²⁴ Nota de les col·lectores: carro.

Ja'n ve mussiú lo gat,
ja'n ve mussiú lo gat,
dans e violun en costat
l'antiraroreta,
dans e violun en costat,
l'entirarorà.

Sonadús bé n'hauem prû,
sonadús bé n'hauem prû,
dansadors nú n'hauem nú
l'antiraroreta,
dansadors nú n'hauem nú
l'entirarorà.

Ja'n gès le pul de pedàs
ja'n gès le pul de pedàs
e garre e ra pù de pep braç
l'antiraroreta,
e garre e ra pù de pep braç
l'entirarorà.

E de tan que n'han dansat,
e de tan que n'han dansat,
et sulé se n'ha fonsat,
l'antiraroreta,
et sulé se n'ha fonsat,
l'entirarorà.

Despùs det sulé fonsat,
despùs det sulé fonsat,
en tat llet¹²⁵ se n'han anat
l'antiraroreta,
en tat llet se n'han anat
l'entirarorà.

De tan que n'han ullejat,¹²⁶
de tan que n'han ullejat,
et le llet se n'ha espatllat,
l'antiraroreta,
et le llet se n'ha espatllat,
l'entirarorà.

(Bossòst, 1 de setembre de 1925. Cantada per Rosa Pere Miquel, 66 anys, nascuda a Bossòst).

---

125 Nota de les col·lectores: cap al llit.

126 Nota de les col·lectores: soroll.

(11) «Quan la vieilla se'n va Acté»
Quan la vieilla se'n va Acté
que tra, la, la, la, la, la, ra, là,
hi va per se maridar,
hi va per se maridar.

En rencuntre ún jun' home
que tra, la, la, la, la, la, ra, là,
e le dí se te vos maridar,
e le dí se te vos maridar.

—Qué n'hai de fair de tu vieillasse
que tra, la, la, la, la, la, ra, là,
as pas res per me donar
as pas res per me donar.

—Hei cent escuts de ma bosseta
que tra, la, la, la, la, la, ra, là,
altres tants de mon hostel,
altres tants de mon hostel.

Lo dimenge se'n va la veire,
que tra, la, la, la, la, la, ra, là,
lo dilluns la va esposar
lo dilluns la va esposar.

Lo dimarts tomba malalta
que tra, la, la, la, la, la, ra, là,
lo dimecres la va enterrar
lo dimecres la va enterrar.

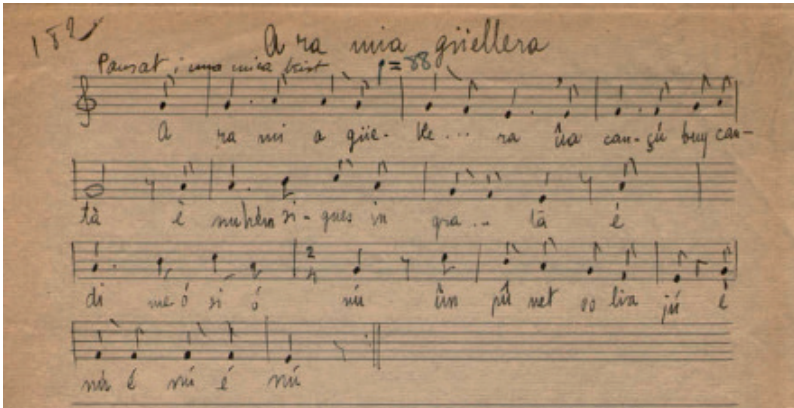
Tout marxant al cementiri,
que tra, la, la, la, la, la, ra, là,
n'en fazio sinó plorar
n'en fazio sinó plorar.

En revenguent del cementeri
que tra, la, la, la, la, la, ra, là,
no'n fazio pas que cantar
no'n fazio pas que cantar.

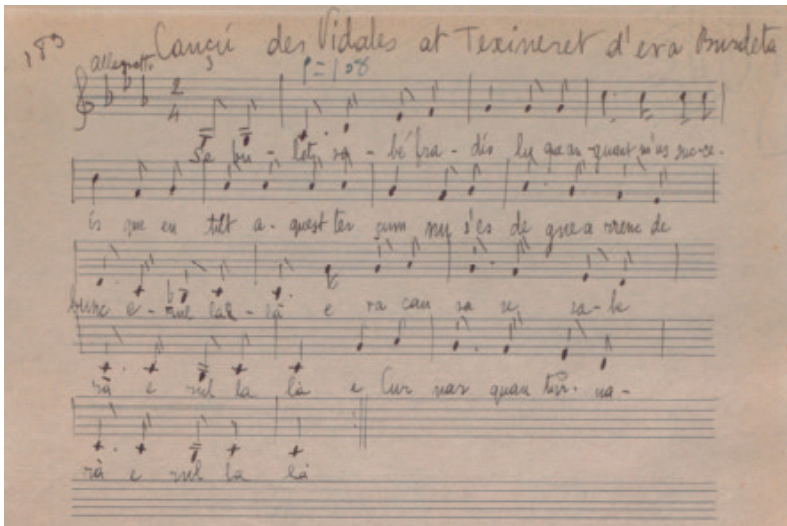
Amb l'argent de la vieillasse
que tra, la, la, la, la, la, ra, là,
n'hauré une de quinz' ans
n'hauré une de quinz' ans.

(Bossòst, 1 de setembre de 1925. Cantada per Jaume Bernadets, 54 anys, nascut a Bossòst)

Annex 2. Notació musical de les cançons en occità

«A ra mia güellera» (A la meva pastora)

«Cançú d'es Vidales at Texineret d'era Burdeta»

321
598

Mus. forçosa $\text{♩} = 112$ "Aquares muntanyes"

A. que res mun... tan yes que tan haq... tes - sún m'ou...
pa cen de... ve i'ou a muns am am

This image shows a handwritten musical score on aged paper. At the top left, the number '321' is written above '598'. The title 'Aquares muntanyes' is written in a cursive hand, with 'Mus. forçosa' and a tempo marking '♩ = 112' to its left. The music is written on a single staff in G major (one sharp) and 2/4 time. The lyrics are written below the staff in a similar cursive hand.

«Aquares muntanyes»

607

Allegretto $\text{♩} = 106$ "Si bulets sabé fradís"

Si ve let sa - fer ha dis lo que'ugray us sue su... io iem
tot a quat les gun ux'u de que ren de mus que nul la la e la can
va ce rabe ra e ul la la e cur nang grom ten ce ra

This image shows a handwritten musical score on aged paper. The number '607' is written at the top left. The title 'Si bulets sabé fradís' is written in a cursive hand, with 'Allegretto' and a tempo marking '♩ = 106' to its left. The music is written on a single staff in G major (one sharp) and 2/4 time. The lyrics are written below the staff in a similar cursive hand.

«Si bulets sabé fradís»

623

Prest i burlesc $\text{♩} = 144$ "El pessull e la peusa"

El pe-sull e... la peusa al he nul e... la
peusa. se'u va len-- ma-ni das l'en-to-re-ni-re-to se... volen man
das l'en-to-re-ni-ra

This image shows a handwritten musical score on aged paper. The number '623' is written at the top left. The title 'El pessull e la peusa' is written in a cursive hand, with 'Prest i burlesc' and a tempo marking '♩ = 144' to its left. The music is written on a single staff in D major (two sharps) and 2/4 time. The lyrics are written below the staff in a similar cursive hand.

«El pessull et la peusa» (El poll i la puça)

624 Moderat P. = 60 "Vos te logar gentila pastorela"

Vos te lo- par pen ti. la pen to re -- la -- vos te lo-
gan per par-dax lo bes- trian o rei me ssiu jo lo pa. rei vos tre be-
trian jo guar.. da rei o rei me ssiu jo pa. rei vos tre be-
trian.. jo guar.. da rei

A handwritten musical score on aged paper. It features a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 6/8 time signature. The tempo is marked 'Moderat' and the dynamics 'P.' (piano). The piece is titled 'Vos te logar gentila pastorela'. The music consists of a single melodic line with lyrics written below it. The lyrics are in Occitan and describe a shepherd's love for a gentle girl. The score ends with a double bar line.

«Vos te logar, gentila pastorela?»

625 Vivaz allegro P = 160 "Entre Luchon et Morrejan"

En tai sui. chon et Mo- rre jan en tre sui. chon et me ve.
jan que al chon ~~est~~ est de xan que al chon ~~est~~ est. let. de de
xan e un braquet de vaig co. men Pau ju. tuit co. men ou cai pleu sa.
ois de Pau

A handwritten musical score on aged paper. It features a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 2/4 time signature. The tempo is marked 'Vivaz allegro' and the dynamics 'P.' (piano). The piece is titled 'Entre Luchon et Morrejan'. The music consists of a single melodic line with lyrics written below it. The lyrics are in Occitan and describe a landscape. The score ends with a double bar line.

«Entre Luchon et Morrejan»

